

Szakmai beszámoló

(A2036/N5098)

A Déri Múzeum Állományvédelmi munkáját elősegítő, valamint a Déri Múzeum Könyvtári anyagának restaurálási tevékenységhez szükséges szakmai eszközök beszerzése.

A debreceni Déri Múzeum Központi Múzeum utcai Raktárának két alapvetően meghatározó törzsanyagát érinti, az alábbi pályázati fejlesztés. A legfőbb kockázatok közé tartoznak a vízkárok, biológiai fertőzések, esetünkben a károsítórovarok elleni preventív védekezés és a raktárakban a porfelhalmozódás! Az egyik a néprajzi textil gyűjteményünk rovarirtó gázosítására irányul, a másik a könyvtári raktár takarításán belül, a „Szomolányi” könyv és folyóirat hagyatéki anyagának (közel 250 kötet) restaurálásában, konzerválásában. A múzeumunk kiemelten fontos szakmai feladatának tartja gyűjteményeink tárgyi emlékeanyagának megőrzését, s annak kezelhetőségét a jövő látogató közönsége számára.

Ehhez szorosan kapcsolódik a megyei állományvédelmi felelős munkavégzéséhez, (dokumentálásához) elengedhetetlenül szükséges digitális- és multimédiás (fotó) eszköz parkjának fejlesztése, vagy legalábbis szinten tartása, és az elavult technikai háttér bővítése. Esetünkben ezt, forráshiány miatt csak pályázati forrásból tudjuk biztosítani!

I. Megelőző rovarirtó fertőtlenítő gázosítás a Központi Raktárépületben

Sajnos a pályázatra benyújtott 1,5 millió forint támogatási keretből csak a felét ítélték meg, ezért a költségvetés átervezése után a tervezett megelőző rovarirtó, fertőtlenítő hidegködös (Etofenprox 0,475%, Piperonil-butoxid 1,425% hatóanyagú) gázosítást nem ebből a forrásból kellett megoldanunk. Mivel ezt mindenképpen elakartuk végezni így a saját költségvetési keretük terhére sikerült azt, mintegy 320 m³-en mégis csak megvalósítanunk, a Debrecen, Múzeum utca 4. szám alatti Központi Raktárépületünk tervezett helyiségeiben.

Az állományvédelmi, restaurálási tevékenységhez a műhelymunka során szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzésére” elnyert 700.000 Ft támogatást az alábbi anyagokra és eszközökre használtuk fel.

II. A Déri Múzeum és a Könyvtári anyagának restaurálási tevékenységéhez szükséges szakmai eszközök és anyagok beszerzése

A beszerzésre kerülő eszközök és anyagok tételes felsorolása:

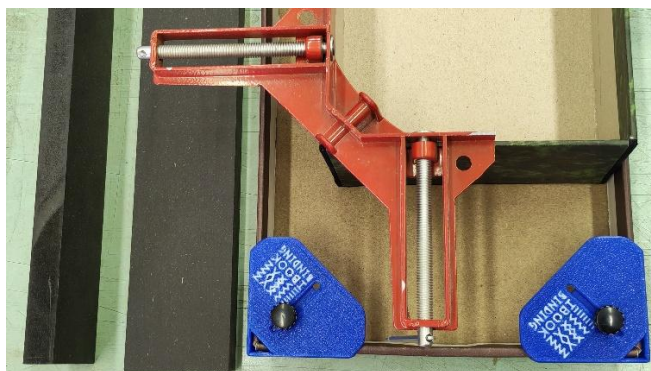
- Asus ExpertBook B1 B1403CVA laptop	- 1 db Hahnemühle szívópapír - A3,300g/m ²
- Panasonic DC-FZ82DE-K digitális fényképezőgép	- 3 db Kétoldalas spatula 18/10
- MUNTZ típusú Múzeumporszívó	- Simító csont (teve) 11cm
- Hordtáska Muntz Múzeumporszívóhoz	- Teflon csont íves 16 cm
- Porzsák Muntz porszívóhoz (10db/csomag)	- Wallmaster latex tisztítószivacs
- HEPA filter Muntz Múzeumporszívóhoz -aktív szénnel	- akapad fehér kemény szivacs
- 3 db Glutofix 600 ragasztó, 125g	- akapad fehér puha szivacs
- 5 ív Japánpapír Kozu 43(63 x 98 cm) 29 g/sqm.	- E-Bake japán kecskeszőr ecset
	- Meisterklasse retusecset 3-as méret
	- Meisterklasse retusecset 2/0-as méret
	- 100 db Hahnemühle szívópapír
	- 2 ív KLUG szívópapír 350 g/nm
	- 2db Sarokszorító dobozkészítéshez

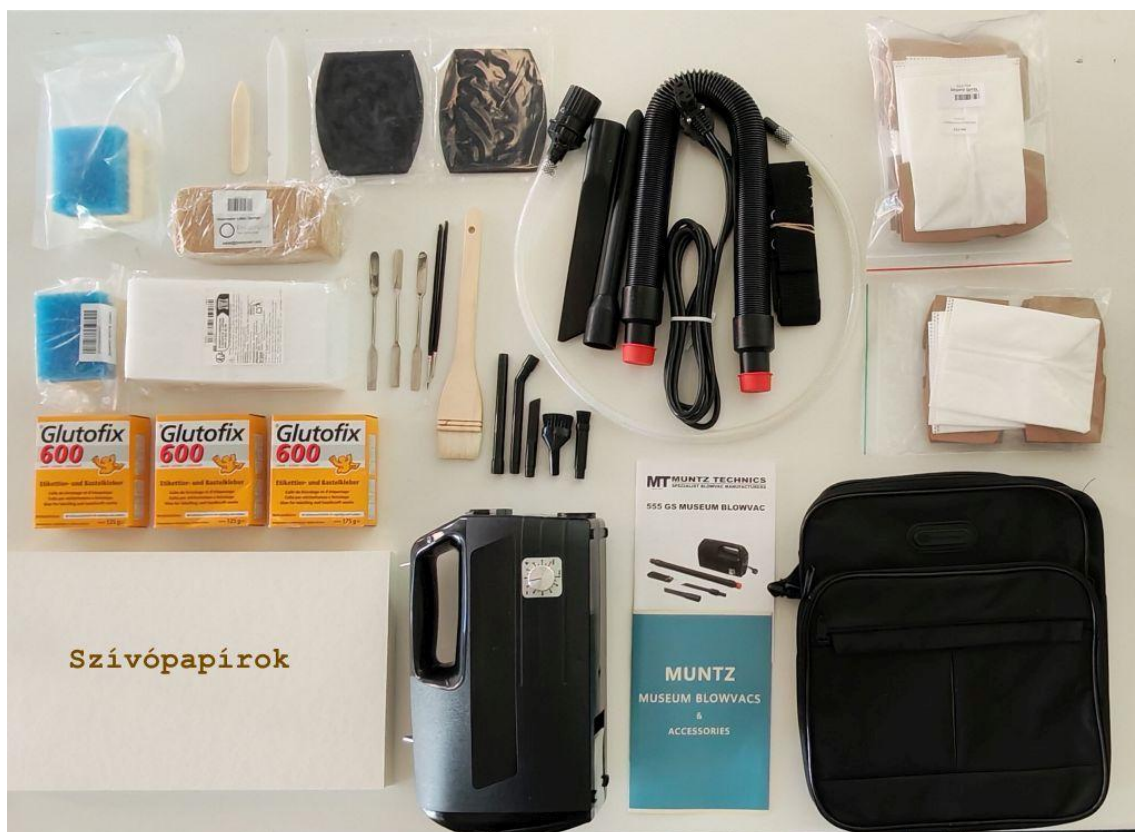
Japán és szívópapírok

... és felhasználás közben

Sarokkészítők, dobozokhoz

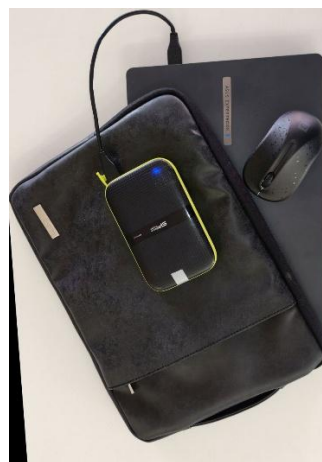
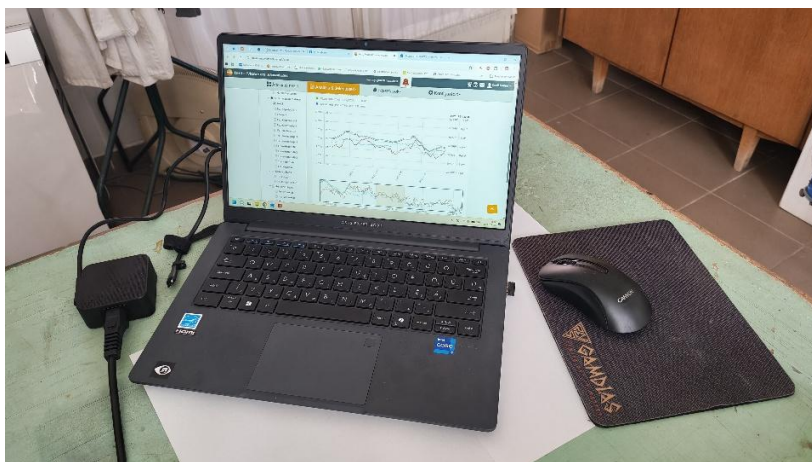
A könyvtári gyűjtemény tisztításához felhasznált anyagok és eszközök

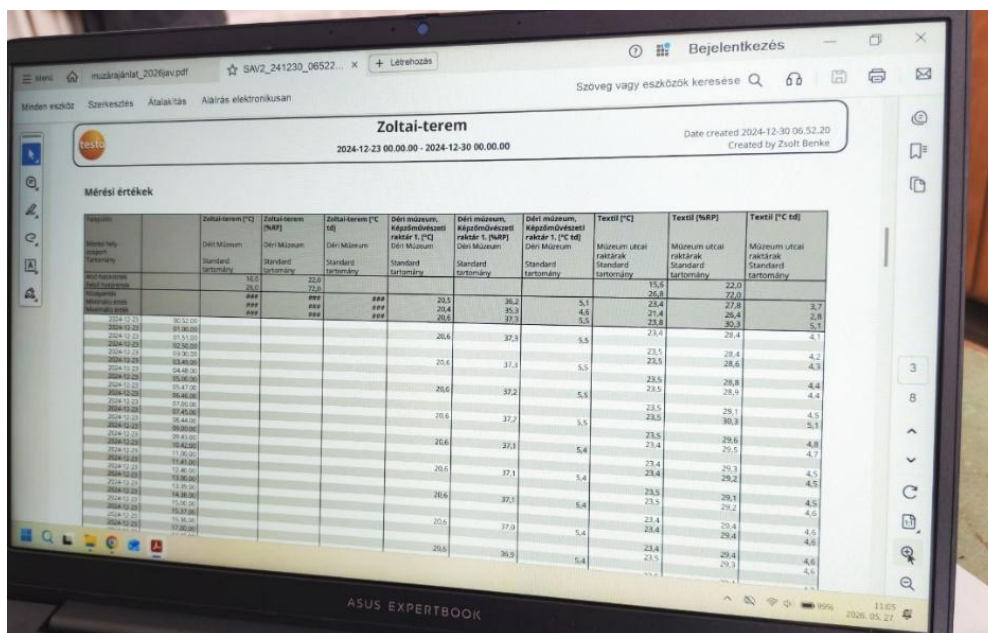
II./a A munkavégzést segítő számítástechnikai és digitalizálást elősegítő eszközök beszerzése

A folyamatos munkavégzés dokumentálásának alapvető digitális eszközeként több mint 10 éven át használt DELL Inspiron 3500-as laptopot processzor meghibásodás miatt alkalmatlanná vált az alapvető munkafeladatok ellátására, ezért ideiglenesen egy másik szintén Járasszékhely pályázati forrásból több mint 5 éve vásárolt HP Probook 430 G5 13” laptoptal láttam el a szakfeladataimat, s mivel ez a gép is koránál fogva, kezdett sorozatosan proceszor hibákat produkálni, a renszergazda javaslatára, ezen pályázat terhére egy sokkal korszerűbb, még hosszabb ideig megfelelően használható **ASUS ExpertBook B1 B1403CVA - i7-1355U**, 14” Full HD laptop beszerzése mellett döntöttünk. A döntés

oka, hogy a korábbi HP eszköz javítása nem lett volna gazdaságos! Ez a könnyű, de még is jól felszerelt (hosszú üzem idejű akkumulátorral rendelkező) hordozható számítógép megfelelően biztosítja a munkavégzés feltételeit, beleértve a helyszíni bejárások alkalmait is. Az adatok, dokumentumok, hosszabb távú tárolása pedig a pendrájvokra, valamint a 2 TB-os Synology NAS hálózati adattárolóra biztonságosan, adatvesztés nélkül megoldható! Továbbá járt hozzá egy ajándék NATEC Toucan vezeték nélküli 1600 DPI egér.

Online mérési eredmények feltöltése, kiértékelése

II./b A munkavégzést segítő digitális fotótechnikai eszközök beszerzése

Az új rendkívül sokoldalú digitális **PANASONIC DC-FZ82DE-K** "all-in-one" szuperzoom Bridge fényképezőgép beszerzésével lehetőség nyílik a **60-szoros optikai zoommal**, 20–1200 mm-es ekvivalens gyújtótávolság ultraszéles látószöget biztosít (35 mm-es egyenérték), 18,1 megapixeles **Raw** formátumú fotók készítésére, és Full HD valamint **4K UHD** felbontású videófelvételek rögzítésére is!

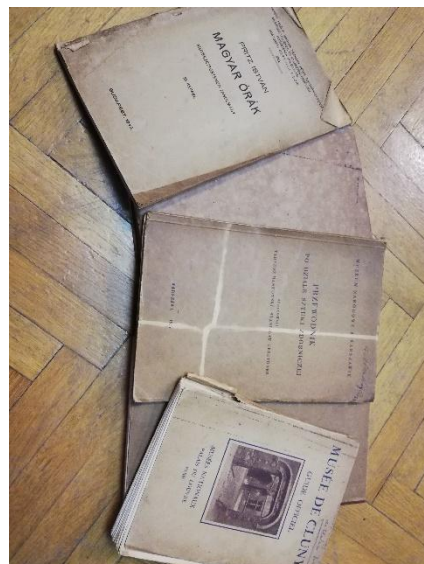

Az állományvédelmi bejárások alkalmával, így egy megbízható eszköz áll rendelkezésre a vidéki múzeumokban és kiállítóhelyeken, 47 helyszínen a kiállítások, raktár épületek, s az ott található műtárgyak állapotának dokumentálására. Néha egy jó minőségű fotó felér ezer szóval.

III. Könyvtár / Folyóirat gyűjtemény és a Szomolai-hagyaték tisztítása, konzerválása, egyes különösen sérült kötetek restaurálása

A Déri Múzeumban mindent megteszünk annak érdekében, hogy a műtárgyállomány tárolására a lehető legmegfelelőbb körülményeket biztosíthassuk. Ennek részeként aktuális feladatot jelentett a Déri Múzeum Központi Könyvtárának takarítása, valamint a teljes raktári állomány – a kataszteri egységekkel együtt – portalanítása és fertőtlenítése. Kiemelt figyelmet fordítunk a gyűjtemény hosszú távú megőrzésére és állapotának folyamatos monitorozás melletti ellenőrzésére is.

A közelmúltban a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban bekövetkezett káresemények rámutattak arra, hogy ez a feladat intézményünkben is kiemelten fontos és sürgető. A munkálatokra sajnos évek óta nem került sor, mivel a múzeum költségvetésében erre nem áll rendelkezésre elkülönített forrás, továbbá külön takarítószemélyzet sem biztosított. Emiatt a szükséges tisztítási és állományvédelmi feladatokat a könyvtáros és a restaurátorok, a papírrestaurátor szakmai irányítása mellett végeztük el, nagy gondossággal és a állományvédelmi szempontok figyelembevételével.

Szomolányi Elemér könyv és folyóirat hagyatéki anyaga a raktárban

Tisztítás előtti állapot

A Déri múzeum könyv és folyóirat állománya együttesen több mint 50 000 db kötetet ölel fel, melynek a szakszerű, sérülésmentes tisztántartásához nagyon szükséges volt a pályázatban szereplő speciális múzeumi Hepa filteres, aktívszénszűrős porszívó. Ami például a néprajzi textilek tisztítási feladatai során is hasznos segítséget nyújthat.

Az ehhez szükséges egyéb fertőtlenítőszeres, védőeszközök (Nitril gumikesztyű, FFP3 pormaszk, védőszemüveg, mikroszálás törölkendők) a múzeum saját költségvetéséből biztosítva voltak.

A további restauráláshoz felsorolt anyagok (szűrőpapírok, kiegészítéshez használt japánpapírok, ragasztók, tisztító szivacsok, ecsetek) pedig kifejezetten nagy segítséget jelentettek a műhely munkájában.

Különös tekintettel az eddig feldolgozatlan ún. „Szomolányi könyv- és folyóirat hagyaték” -i anyagának (közel 250 kötet), tisztításában, konzerválásában és restaurálásában. Ez a különgyűjteményi anyag eddig méltatlanul, a könyvtárunk elhanyagolt részét képezte, a ritka művészeti albumok, idegennyelvű katalógusok, periodikák most megújulva ismét kutathatóvá válnak.

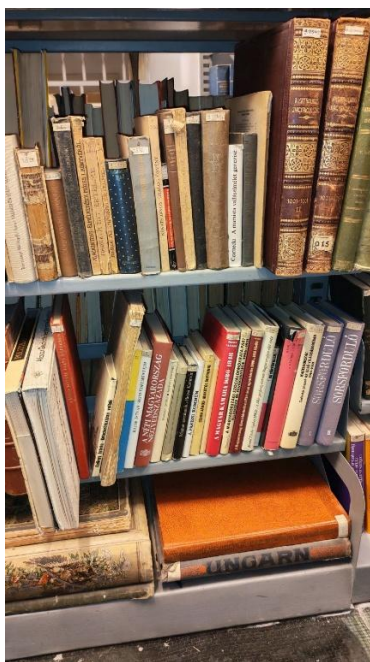
Lakástűzben sérült darab speciális tisztítást igényelt

Restaurálás előtt és közben és után

A Központi Könyvraktár polcainak törölgetése manuálisan, nedves gombaölő (izopropil-alkoholos 60%-os) fertőtlenítőszeres mikroszál asztrolőkendővel történt

A könyvkataszterek takarítás utáni rendezése, illetve egy SupAir SA-200 légtisztító üzembe helyezése biztosítja, hogy a pormentesítés után hosszabb ideig megfelelő környezetet biztosíthassunk a gyűjteménynek

Várható eredmények

- a felületeken lerakódott por miatti fertőzések(gombásodás, rovarkár) csökkentése
- a dokumentumok áttekinthetőségének, kutathatóságának javulása
- a gyűjtemények élettartamának növekedése

- a dokumentálás során, minőségi mukavégzés biztosítása korszerű eszközökkel
- gyorsabb, veszteségmentes adatárolás megkönnyítése a Wi-fi hálózati adattárolókon

Összegzés

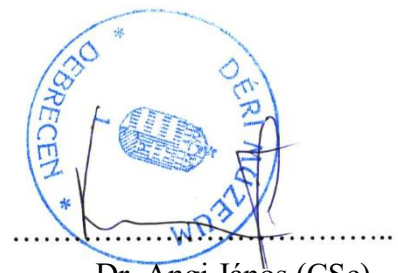
A projekt megvalósításával csökkent a fertőzések kockázata, javult a dokumentáció minősége, és biztosítottá vált a gyűjtemény hosszú távú megőrzése. Így a pályázat hozzájárult a kulturális örökség megőrzéséhez és az intézmény szakmai színvonalának emeléséhez.

Szeretném megköszönni az NKA Közgyűjteményi Kollégiumának, hogy pályázatunk pozitív elbírálásával lehetőséget biztosított, hogy a Déri múzeum restaurátor műhelyénben dolgozó restaurátorok az állomány védelme érdekében továbbra is magas szintű szakmai munkát végezhesenek, a gyűjtemény hosszútávú megőrzése érdekében. Biztosítva annak hozzáférhetőségét a jelen és a jövő generációk számára. Külön köszönet illeti Vankó Ágnes papír- és könyvrestaurátor kollégánkat, akinek szakmai tapasztalata, közreműködése nélkülözhetetlen volt a restaurálási munkák sikeres megvalósításában.

Benke Zsolt

állományvédelemmel megbízott restaurátor

A szakmai beszámoló elérhető a Déri Múzeum honlapján:
<https://www.derimuzeum.hu/altalanos.php?id=26#>

Dr. Angi János (CSc)
Igazgató

Debrecen, 2026. június. 30.